

A P X, k. s., Hliny 1299/122, 017 01 Považská Bystrica

Z Á V E R E Č N Á   S P R Á V A

o vykonanom ekonomickom audite Mesta Trenčín k 31.12.2010

Objednávateľ: Mesto Trenčín
Mierové námestie 2
911 64 Trenčín

Číslo zmluvy: Zmluva o spolupráci a odbornej pomoci č. 66/2010 zo dňa 22.12.2010

O B S A H

I. ÚVODNÁ ČASŤ

- 1.1. Úloha vykonávateľa
- 1.2. Účel ekonomického auditu
- 1.3. Dátum vyžiadania ekonomického auditu
- 1.4. Dátum, ku ktorému je vypracovaný ekonomický audit
- 1.5. Podklady k vypracovaniu auditu

II. LEGISLATÍVNY RÁMEC ČINNOSTI MESTA TRENČÍN V EKONOMICKEJ OBLASTI

- 2.1. Interné smernice mesta a ich súlad so zákonnými ustanoveniami
- 2.2. Dodržiavanie interných smerníc
- 2.3. Fungovanie interného kontrolného systému
- 2.4. Úroveň vykazovania ekonomickej činnosti

III. ANALÝZA HOSPODÁRENIA MESTA ZA ROKY 2008-2010

- 3.1. Analýza majetkovej pozície
- 3.2. Vývoj hospodárenia
- 3.3. Analýza finančnej pozície
- 3.4. Plnenie rozpočtu

IV. VÝVOJ ZADĹŽENOSTI MESTA TRENČÍN A JEHO STAV K 31.12.2010

- 4.1. Vývoj zadĺženosti a stav k 31.12.2010
- 4.2. Plnenie regulačných opatrení podľa zákona

V. NÁVRH ROZPOČTU NA ROK 2011 A ODPORÚČANIA NA ĎALŠÍ POSTUP (Interná časť)

- 5.1. Predbežný návrh rozpočtu na rok 2011
- 5.2. Návrh doporučení na zvýšenie hospodárnosti

VI. ZÁVER

I. ÚVODNÁ ČASŤ

1.1. Úloha vykonávateľa

Úlohou vykonávateľa je poskytnúť súvisiace audítorské služby pri výkone ekonomického auditu Mesta Trenčín po nástupe novozvoleného mestského zastupiteľstva a primátora mesta.

1.2. Účel ekonomického auditu

Účelom ekonomického auditu je:

- overiť správnosť a preukázateľnosť mestom spracovaných účtovných výkazov a to overením správnosti vedeného účtovníctva a jeho súladu s vykazovanými hodnotami,
- overiť na základe predložených podkladov úplnosť a kompletnosť minulých a budúcich záväzkov a ich zachytenie v účtovníctve mesta,
- overiť úplnosť a kompletnosť interných smerníc mesta v oblasti ekonomického riadenia vyplývajúcich z aktuálne platných legislatívnych noriem,
- spracovať finančnú analýzu majetkovej pozície a hospodárenia mesta, jeho zadĺženosti a správnosti jej vykazovania,
- vypracovať v spolupráci s príslušnými útvarmi mesta návrh odporúčaní pre primátora mesta na zlepšenie ekonomických procesov v riadení mesta a prípadne upozorniť mesto na nehospodárnosť.

1.3. Dátum vyžiadania ekonomického auditu

Ekonomický audit bol vyžiadaný podpísaním Zmluvy o spolupráci a odbornej pomoci č. 66/2010 zo dňa 22.12.2010.

1.4. Dátum, ku ktorému je vypracovaný ekonomický audit

Z hľadiska vecného obsahu, väzby na vykazované údaje a spracovávané účtovné výkazy, vykonanú inventarizáciu, je ekonomický audit vypracovaný podľa stavu k 31.12.2010.

1.5. Podklady k vypracovaniu auditu

Pri vypracovaní ekonomického auditu boli zo strany mesta predložené a vykonávateľom použité požadované účtovné doklady, účtovné knihy, príslušné účtovné výkazy za rok 2010 a ďalšie operatívne podklady.

Podklady a doplňujúce informácie poskytli:

Ing. Jaroslav Pagáč – prednosta mestského úradu,

Ing. Mária Capová – poverená vedením ekonomického útvaru,

Bc. Dagmar Kadlecová – špecialista, účtovník a ďalší pracovníci mesta Trenčín.

Pri vypracovaní ekonomického auditu bol využité konzultácie s členmi tímov právneho a procesného auditu ako i s členmi krízových tímov mesta zriadených primátorom mesta.

Záväzné predpisy a použitá odborná literatúra:

- zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov,
- Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky z 8. augusta 2007 č. MF/16786/2007-31, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovnej osnove pre rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, štátne fondy, obce a vyššie územné celky v znení opatrenia č. MF/25189/2008-311,
- Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky z 9. decembra 2009 č. MF/24240/2009-31, ktorým sa mení a dopĺňa opatrenie MF SR z 8.8.2007 č. MF/16786/2007-31,
- Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky z 5. decembra 2007 č. MF/25755/2007-31, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky, termíny a miesto predkladania účtovnej závierky pre rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, štátne fondy, obce a vyššie územné celky v znení opatrenia č. MF/25189/2008-311,
- Opatrenie MF SR z 9. decembra 2009 č. MF/24241/2009-31, ktorým sa mení a dopĺňa opatrenie MF SR z 5.12.2007 č. MF/25755/2007-31,
- zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy,
- zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy,
- zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení,
- zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí,
- zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku,
- zákon č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy,
- Účtovníctvo, výkazníctvo a audit v štátnej správe a samospráve (Kaszasová, Kašiarová, Majorová – Andra 2010) a ďalšie súvisiace predpisy.

Ekonomický audit vykonali zamestnanci audítorskej, daňovo-poradenskej a znaleckej organizácie - **A P X, k.s. Považská Bystrica.**

II. LEGISLATÍVNY RÁMEC ČINNOSTI MESTA TRENČÍN V EKONOMICKEJ OBLASTI

2.1. Interné smernice mesta a ich súlad so zákonnými ustanoveniami

Rozhodujúcou legislatívnou normou pre činnosť mesta v ekonomickej oblasti je zákon č. 583/2004 Z. z. z 23.9.2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v platnom znení. Zákon o rozpočtových pravidlách vymedzuje postavenie a obsah rozpočtu obce prostredníctvom jeho príjmov a výdavkov ako základného nástroja pre riadenie finančného hospodárenia mesta. Zákon zároveň upravuje rozpočtový proces a taxatívne stanovuje pravidlá rozpočtového hospodárenia ako základné kritéria, ktoré sú záväzné pre finančné hospodárenie mesta. Mesto Trenčín má zákon o rozpočtových pravidlách rozpracovaný do Všeobecne záväzného nariadenia č. 8/2006 „Zásady nakladania s finančnými prostriedkami mesta Trenčín“ (ďalej len VZN č. 8/2006). Možno konštatovať, že všeobecne záväzné nariadenie je v zásade v súlade s ustanoveniami zákona. Napriek takémuto konštatovaniu zastávame názor, že všeobecne záväzné nariadenie by bolo potrebné novelizovať nasledovne:

- Náplň činnosti niektorých subjektov rozpočtového procesu by bolo vhodné precíznejšie špecifikovať (náplň činnosti komisií mestského zastupiteľstva a výborov mestských častí sú rovnaké).
- Primátor mesta má určite širšie právomoci v rozpočtovom procese ako uvádza Všeobecne záväzné nariadenie č. 8/2006.
- Podľa čl. 8 za hospodárenie mesta nezodpovedá primátor, ale prednosta úradu. Podľa nášho názoru toto konštatovanie nezodpovedá skutočnosti.
- Čl. 9 by mal obsahovať aj údaj o tom, kto predkladá na prerokovanie mestskému zastupiteľstvu záverečný účet mesta,
- Čl. 10 ods. 1 neumožňuje úhrady v súlade s § 11 ods. 1 zákona č. 583/2004 Z. z.
- V čl. 15 odporúčame špecifikovať náplň činnosti kontrolných útvarov mesta v rozpočtovom procese.
- V čl. 16 ods. 1 odporúčame zverejňovať na úradnej tabuli aj stanovisko hlavného kontrolóra k návrhu rozpočtu, k návrhu na zmenu rozpočtu a záverečnému účtu.

Podľa zákona o rozpočtových pravidlách (§ 16 ods. 3) mesto je povinné dať si overiť účtovnú závierku auditorom, pričom adresátom správy audítora je mestské zastupiteľstvo a táto povinnosť predložiť správu audítora mestskému zastupiteľstvu musí byť súčasťou všeobecne záväzného nariadenia.

Ďalšou rozhodujúcou zákonnou normou pre oblasť ekonomického riadenia mesta je zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve a nadväzujúce Opatrenie MF SR z 8.8.2007 č. MF/16786/2007-31 vrátane jeho novelizácií, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre obce. Mesto Trenčín má tieto legislatívne normy rozpracované do súboru smerníc primátora mesta Trenčín, ktoré regulujú činnosť mesta v oblasti účtovníctva, vykazovania, kolobehu účtovných dokladov, inventarizácie a spracovania účtovnej závierky. Rozhodujúce postavenie má v tomto procese Smernica primátora mesta Trenčín č. 10/2008 na vedenie účtovníctva, v ktorej sú rozpracované princípy vedenia účtovníctva na podmienky mesta a v ktorom boli tiež zapracované legislatívne úpravy pre verejnú správu účinné od 1.1.2008. Osobitné postavenie má ďalej Smernica primátora mesta Trenčín č. 11/2008 – Obeh účtovných dokladov pretože reguluje kontrolné a schvaľovacie procesy pri realizácii jednotlivých hospodárskych a finančných operácií.

Z hľadiska plnenia zákonných povinností, tak ako vyplývajú zo zákona o účtovníctve je možné konštatovať, že interné smernice mesta spĺňajú základné náležitosti a nie je potrebné vykonávať ich podstatné novelizácie a úpravy.

2.2. Dodržiavanie interných smerníc

V oblasti ekonomického riadenia mesta pri uplatňovaní interných smerníc je rozhodujúca aplikácia Všeobecne záväzného nariadenia č. 8/2006 – „Zásady nakladania s finančnými prostriedkami“ a to najmä z hľadiska plnenia úloh v rozpočtovom procese. Významné postavenie v rozpočtovom procese z hľadiska jeho kontroly má činnosť hlavného kontrolóra a to z pohľadu úloh mestského zastupiteľstva.

Hlavný kontrolór mesta podľa VZN č. 8/2006 plní najmä tieto úlohy:

- a) vypracováva odborné stanoviská k návrhu rozpočtu a k návrhu na zmenu rozpočtu,
- b) vypracováva odborné stanoviská k monitorovacej správe, hodnotiacej správe a k záverečnému účtu,
- c) kontroluje hospodárenie s finančnými prostriedkami mesta a hospodárenie s prostriedkami poskytnutými rozpočtovým a príspevkovým organizáciám,
- d) kontroluje finančné plnenie rozpočtu,
- e) kontroluje programové plnenie rozpočtu,
- f) výsledky svojej činnosti predkladá mestskému zastupiteľstvu.

Zo zápisníc mestského zastupiteľstva za rok 2010 je zrejmé, že odborné stanoviská hlavného kontrolóra k návrhu rozpočtu, jeho zmene ako aj k záverečnému účtu neboli samostatným bodom rokovania mestského zastupiteľstva, čo pokladáme za nedostatok. Hlavný kontrolór vystúpil k týmto bodom programu zrejme len v diskusii. Aj táto skutočnosť nie je vždy riadne v zápisnici zo zasadnutia mestského zastupiteľstva zachytená. Ako príklad uvádzame zápisnicu z mestského zastupiteľstva konaného dňa 29.4.2010. Na zasadnutí bol prerokovaný záverečný účet mesta, avšak o stanovisku hlavného kontrolóra k záverečnému účtu sa v zápisnici nehovorí. O tom, že hlavný kontrolór predložil stanovisko k záverečnému účtu je možné sa dozvedieť až z Informatívnej správy o výsledkoch kontrolnej činnosti útvaru hlavného kontrolóra za 1. polrok 2010, ktorú prerokovalo mestské zastupiteľstvo dňa 23.8.2010.

Osobitným nedostatkom v uplatňovaní zásad finančného hospodárenia mesta je skutočnosť, že pri prerokovaní záverečného účtu za rok 2009 nebola prerokovaná správa audítora k účtovnej závierke za rok 2009. Pritom audítora predkladá správu pre mestské zastupiteľstvo a pri overovaní účtovnej závierky overuje tiež hospodárenie podľa rozpočtov, v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách, hospodárenie s ostatnými finančnými prostriedkami, stav a vývoj dlhu a dodržiavanie pravidiel používania návratných zdrojov financovania. Zo zápisníc mestského zastupiteľstva je preukázateľné, že prerokovanie audítorskej správy za rok 2009 nebolo v programe ani iného rokovania mestského zastupiteľstva, hoci správa obsahovala dôležité upozornenie.

Z hľadiska vnútroorganizačného a kontrolného systému v oblasti dodávateľských faktúr, čo tvorí rozhodujúcu oblasť ako z hľadiska nákladov mesta tak i čerpania rozpočtu je kľúčovým faktorom dodržiavanie Smernice primátora mesta Trenčín č. 11/2008 – Obeh účtovných dokladov.

Podľa predmetnej smernice každý účtovný doklad musí byť preskúmaný z nasledovných hľadísk:

- **vecného** t.j. správnosť údajov obsiahnutých v účtovných dokladoch, ako aj úplnosti dokladov. Pri vecnej kontrole údajov je overovaný ich súlad so skutočnosťou (sortiment, množstvo, kvalita, cena). Vecnú správnosť preveruje a potvrdzuje zamestnanec príslušnej organizačnej zložky, ktorému táto povinnosť vyplýva z výkonu funkcie.

-**prípustnosti** hospodárskej alebo účtovnej operácie, ktorou sa zisťuje dodržanie zákonnosti, opodstatnenosť a hospodárnosť vykonanej operácie v nadväznosti na schválený rozpočet mesta a platné predpisy, opatrenia a nariadenia. Prípustnosť hospodárskej alebo účtovnej operácie preveruje a schvaľuje vedúci príslušnej organizačnej zložky.

- **formálneho** t.j. oprávnenosť zamestnancov, ktorí nariadili alebo schválili operácie uvedené v overovaných účtovných dokladoch a úplnosť náležitostí predpísaných pre účtovné doklady, vrátane overenia správneho čísla účtu a názvu dodávateľa podľa uzavretej zmluvy alebo objednávky.

Formálnu správnosť účtovného dokladu preveruje zamestnanec, ktorý účtovný doklad eviduje. Ak tento zamestnanec zistí neprípustnosť vykonanej operácie alebo iné chyby v účtovanom doklade je povinný o tom upovedomiť zamestnanca, ktorý hospodársku alebo účtovnú operáciu schválil, prípadne nariadil. Vrátенý účtovný doklad sleduje útvar ekonomický až do úplného odstránenia zistených nedostatkov.

Každá finančná operácia (každý úkon smerujúci k výdavku alebo príjmu – interné tlačivá s tým súvisiace), musí byť overená **predbežnou finančnou kontrolou**. Vykonanie predbežnej finančnej kontroly zodpovední zamestnanci potvrdia svojím podpisom na príslušných interných tlačivách („odsúhlasovacom protokole“ alebo na „platobnom poukaze“, objednávke, pokladničných dokladoch) podľa úpravy uvedenej v príslušnej smernici primátora Mesta Trenčín o finančnom riadení a finančnej kontrole.

Zmluvy

Postup tvorby, evidencie a kontroly zmlúv upravuje platná smernica primátora mesta Trenčín. Zmluvy na dodanie prác, výkonu, resp. poskytnutie služby, sa uzatvárajú v súlade so zákonom NR SR č. 523/2003 Z. z. o verejnom obstarávaní v znení neskorších predpisov. Plnenie zmluvných vzťahov kontrolujú príslušné organizačné zložky. Pri neplnení zmluvných podmienok, za ktoré je nutné uplatniť voči dodávateľom pokuty, penále, resp. úroky z omeškania, je príslušná organizačná zložka, ktorá kontroluje plnenie zmluvných vzťahov, povinná predložiť útvaru ekonomickému podklady na žiadanke na vystavenie faktúry. K zmluvám je vedený centrálny register na právnom útvare, každá organizačná zložka musí sledovať reálne plnenie uzatvorených platných zmlúv a zároveň aktualizovať v centrálnom registri zmlúv platné zmluvy, t.j. príslušná organizačná zložka zabezpečí vyznačenie o splnených zmluvách tak, aby tam boli len zmluvy, ktoré sa plnia, resp. budú plniť. Kontrolu finančného plnenia programového rozpočtu vykonáva útvar ekonomický.

Objednávky

Objednávky, ktorých výdavky sú hradené z programového rozpočtu príslušnej organizačnej zložky (program, podprogram, prvok, projekt, funkčná a ekonomická klasifikácia), vyhotovuje zamestnanec príslušného organizačnej zložky. Vždy vystaví objednávku v troch vyhotoveniach a to 1 pre dodávateľa, 1 priložená pri dodávateľskej faktúre a 1 ostáva na útvare (iba na treťom vyhotovení objednávky, ktorá zostáva v evidencii príslušného útvaru je zaznamenaný výkon predbežnej finančnej kontroly) Predbežnú finančnú kontrolu na úseku rozpočtu vykonáva poverený zamestnanec príslušnej organizačnej zložky.

Podľa smernice o obehú účtovných dokladov musí všetky objednávky schváliť prednosta úradu.

Kontrolu finančného plnenia programového rozpočtu má podľa smernice vykonávať ekonomický útvar.

Dodávateľské faktúry

Po dodaní tovaru a služby na základe objednávky vystaví dodávateľ faktúru. Faktúra sa eviduje v podateľni, tu sa opečiatkuje prezentačnou pečiatkou a dátumom prijatia. V ten istý deň sa faktúra odovzdá ekonomickému útvaru, ktorý faktúru zaeviduje (ručne) v knihe došlých faktúr, vytlačí odsúhlasovací protokol a bezodkladne faktúru proti podpisu odovzdá príslušnej organizačnej zložke. Príslušná organizačná zložka vykoná vecnú kontrolu, predbežnú finančnú kontrolu, kontrolu krytia rozpočtom (v rámci rozpočtu, za plnenie ktorého je táto organizačná zložka zodpovedná) a schváli úhradu. V prípade, že pri kontrole vecnej správnosti sú zistené nedostatky zodpovedný zamestnanec vráti faktúru dodávateľovi s tým, že túto neuznáva a z akého dôvodu, fotokópiu listu o vrátení faktúry odovzdá ekonomickému útvaru ihneď po vrátení faktúry. Ekonomický útvar faktúru na základe listu o jej vrátení vyradí z evidencie.

Dodávateľské faktúry (zálohové i zúčtovacie) sa okrem centrálnej evidencie faktúr evidujú v príslušnej organizačnej zložke osobitne. Záloha môže byť poskytnutá len v tom prípade, ak bola písomne dohodnutá v zmluve. Príslušná organizačná zložka predloží faktúru na schválenie:

- ✓ faktúry schvaľuje vedúci organizačnej zložky v rámci bežných výdavkov do 8 298,48 €,
- ✓ faktúry nad 8 298,48 EUR v rámci bežných výdavkov a všetky faktúry v rámci kapitálových výdavkov schvaľuje prednosta mestského úradu.

Príslušná organizačná zložka vráti faktúru po vecnej kontrole a schválení príпустnosti hospodárskej operácie príslušným vedúcim (krytie rozpočtom a predbežná kontrola), najneskôr 3 dni pred dňom splatnosti faktúry, útvaru ekonomickému. Ak sa predmet faktúry týka viacerých útvarov, schvaľovací proces zabezpečí ten, kto je zodpovedný za vecnú kontrolu. Pri nedodržaní tejto lehoty prípadné úroky z omeškania úhrady faktúry znáša zodpovedný zamestnanec konkrétnej organizačnej zložky. V prípade zistenia, že súčasťou faktúry je i penalizácia, alebo zmluvná pokuta, je zamestnanec zodpovedný za evidenciu faktúr v príslušnej organizačnej zložke povinný ihneď upovedomiť svojho nadriadeného, vyhotoviť protokol o škode a tento predložiť na prerokovanie škodovej komisii.

Kontrolu finančného plnenia programového rozpočtu vykonáva ekonomický útvar.

Ekonomický útvar na základe odsúhlasovacieho protokolu zaúčtuje schválenú faktúru do účtovníctva ako záväzok so stanovenou lehotou splatnosti uvedenou na faktúre.

Evidencia rozpočtových opatrení

V prípade, ak v priebehu roka vznikne potreba úhrady, ktorá nie je zahrnutá v schválenom rozpočte, Mesto Trenčín vyhotovuje rozpočtové opatrenie, ktoré v súlade s VZN č. 8/2006 vrátane noviel – Zásady nakladania s finančnými prostriedkami Mesta Trenčín bude zaradené do schvaľovacieho procesu.

Rozpočtovým opatrením je:

- a) presun rozpočtových prostriedkov, vrátane zmeny účelu použitia
- b) povolené prekročenie výdavkov pri dosiahnutí vyšších príjmov
- c) viazanie rozpočtovaných výdavkov

Rozpočtové opatrenia sa vyhotovujú pre:

1. Mesto Trenčín
2. mestské rozpočtové organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Trenčín

Rozpočtové opatrenia eviduje Mesto Trenčín, útvar ekonomický.

Zodpovedný zamestnanec organizačnej zložky vyhotoví žiadosť o rozpočtové opatrenie a odsúhlasenú a podpísanú vedúcim organizačnej zložky a odovzdá ju na útvar ekonomický. Ak predložená žiadosť je v súlade s legislatívou a spĺňa všetky náležitosti, ekonomický útvar vystaví rozpočtové opatrenie. Rozpočtové opatrenia schvaľuje primátor na základe kladných stanovísk od vedúceho ekonomického útvaru, od hlavného kontrolóra s odporúčaním prednostu mestského úradu.

Všeobecné zistenia pri overovaní dodávateľských faktúr:

Pri overovaní niektoré objednávky priložené pri dodávateľských faktúrach zo začiatku r. 2010 neobsahovali podpis prednostu úradu. Na dožiadanie bola predložená objednávka založená na oddelení, ktorá toto schválenie obsahovala. Na základe konzultácií so zamestnancami bolo zistené že do určitého dátumu schvaľoval prednosta iba objednávky od určitej výšky, čo nebolo v súlade s internými smernicami Mesta.

Pri overení dokladov bolo zistené, že v určitých prípadoch (konkrétne zistenia sú uvedené v ďalšej časti správy) bol síce zodpovednou osobou podpísaný súlad so schváleným rozpočtom mesta, ale na odsúhlasovacom protokole je uvedená ručná poznámka: „nie je kryté rozpočtom“, poznámku uviedol buď zamestnanec konkrétneho útvaru alebo zamestnanec ekonomického útvaru. Zistený nesúlad sa podľa vyjadrení zamestnancov skúmal ale aj tak zvyčajne na príkaz nadriadených bola faktúra zaúčtovaná a zaplatená.

Napr.: napr. DF 51103584, 51104294, 51103793, 51103852, konkrétne informácia z DF č. 51102515 – Schválený súlad s rozpočtom dňa 15.7.2010 s poznámkou „nie je kryté rozpočtom“. Dňa 21.9.2010 poznámka „prekročený rozpočet“ – podpis iného pracovníka; tento údaj prečiarknutý a vedľa uvedené ako oprava „v súlade s rozpočtom“ (dátum 16.12.2010) a podpis tretieho pracovníka.

Pri niektorých dodávateľských faktúrach sú priložené nepodpísané súpisy vykonaných prác (napr. DF 51103986, 51103987, 51102621, 51104294).

Niektoré faktúry zaevidované v knihe faktúr odovzdané na schválenie na konkrétnu organizačnú zložku neboli vrátené na ekonomický úsek, ani nebola ekonomickému úseku poskytnutá informácia o schválení/neschválení faktúry, prípadne o rozpore fakturácie s objednávkou/rozpočtom alebo inom dôvode o zadržaní faktúr na konkrétnom útvare. Predmetné faktúry zostali iba v evidencii tzv. pred-registrovaných došlých faktúr a neboli zaúčtované v záväzkoch Mesta Trenčín.

2.3. Fungovanie interného kontrolného systému

Uskutočnené komplexné overovanie významných transakcií mesta v roku 2010, ktoré sme v rámci ekonomického auditu vykonali, vrátane systému účtovníctva, kolobehu účtovných dokladov a ich schvaľovania ako za vecnú tak i za formálnu stránku a ich nadväznosti na uzatvorené zmluvy nám umožňuje vyjadriť názor na úroveň ekonomického riadenia mesta v uplynulom období.

V oblasti interného kontrolného systému možno konštatovať, že tento v minulom období významne absentoval. Aj keď možno konštatovať, že mesto Trenčín má pomerne na kvalitnej úrovni spracované interné smernice pre ekonomické riadenie, účtovné doklady sú opatrené požadovanými schvaľujúcimi doložkami (za vecnú a formálnu správnosť), ale praktické dodržiavanie týchto postupov z hľadiska ich účelu je v mnohých prípadoch absolútne nedostatočné. Výrazne sa to prejavilo pri dodržiavaní ich väzby na rozpočet mesta na príslušný rok, ako záväznej legislatívnej normy mesta schvaľovanej mestských zastupiteľstvom.

Pri komplexnom overovaní významných transakcií v oblasti starostlivosti o zeleň, hospodárenia s odpadmi, zabezpečovania MHD, prevádzky tepelných zdrojov a ďalších sa preukázala nefunkčnosť kontrolného systému, výrazné porušovanie interných predpisov a zásad, porušovanie rozpočtových pravidiel a iných legislatívnych noriem.

Tieto skutočnosti môžeme dokumentovať konkrétnymi zisteniami pri overovaní dodávateľských faktúr nasledovne:

a) starostlivosť o zeleň

Dodávateľská spoločnosť vypracovala pre mesto optimum starostlivosti o zeleň (aké práce a v akom rozsahu by mali byť počas roka vykonané). Optimum starostlivosti o zeleň bolo schválené vedením

mesta. V rámci rozpočtu na rok 2010 bolo celkovo schválených na oblasť starostlivosti o zeleň iba **1/3** financií v porovnaní s optimom (rozpor s rozpočtovými pravidlami).

Počas roka boli vypracovávané 2 druhy objednávok:

- objednávka na vzorovom tlačive schválená prednostom – na určitú sumu, ktorá bola v súlade s rozpočtom (od 4/2010 boli vystavované objednávky v hodnote 0,- → rozpočet bol vyčerpaný)
- objednávky mailom – obsahovali len práce, ktoré je potrebné vykonať počas mesiaca bez uvedenia rozsahu a súm. Tieto objednávky vystavovala zodpovedná pracovníčka mesta a neboli schvaľované prednostom úradu. Okrem toho boli vykonávané objednávky telefonicky alebo osobne (vedúcimi funkcionármi mesta).

Následne boli vyhotovované súpisy prác, kde boli uvedené jednotlivé vykonané práce. Práce kontrolovala zodpovedná pracovníčka mesta (aj práce, ktoré ona priamo neobjednávala). Súpisy prác by mali byť podpísané od touto zodpovednou pracovníčkou, avšak pri overovaní sa vyskytli aj také, kde podpisy chýbali.

Na základe súpisu vykonaných prác bola vystavená faktúra, ktorej vecnú správnosť potvrdila zodpovedná pracovníčka mesta. Taktiež podpisovala aj overenie súladu s rozpočtom mesta, kde od 4/2010 uvádzala poznámky „nie je kryté rozpočtom“ → rozpočet bol vyčerpaný a práce sa vykonávali ďalej. Na konci mesiaca dodávateľská firma vypracovala rozpis prác, ktoré by sa mali v nasledujúcom mesiaci vykonať (aby bolo zabezpečené optimum starostlivosti o zeleň). Uvedené boli len práce a nie ich rozsah a cena.

Fakturácia bola o mnoho vyššia ako oficiálna objednávka (schválená prednostom úradu). Na základe objednávok mailom a iných objednávok nie je možné presne určiť očakávanú výšku fakturácie, pretože nie je uvedené ani presné množstvo prác (korešpondujúce s cenníkom v zmluve) , ani cena prác. Kontrolovať je možné až súpis už vykonaných prác - kontrola, či boli práce skutočne vykonané a kontrola na ceny uvedené v zmluve.

Konkrétny popis napr. DF č. 51102515

- prvá oficiálna objednávka schválená prednostom úradu z 10.5.2010 v sume 0,-- EUR na obdobie 5/2010 → údržba verejnej zelene – upresnenie mailom:
  - o mail – Objednávka č.1/A na máj 2010
- druhá oficiálna objednávka schválená prednostom úradu z 01.12.2010 v sume 58 000,-- EUR na obdobie 6/2010
- faktúra vo výške 193 162,93 EUR
- súpis prác (druh + množstvo) - nepodpísané
- overenie so schváleným rozpočtom

- o dňa 15.7.2010 – poznámka „nie je kryté rozpočtom“
- o dňa 21.7.2010 - „prekročený rozpočet“ – iný podpis
- o dňa 16.12.2010 – „v súlade s rozpočtom“ – tretí podpis

Stručný záver zo zistenia: Nefunkčnosť kontrolného systému a výrazné porušovanie interných predpisov a zásad, porušovanie rozpočtových pravidiel a iných zákonných predpisov.

b) oblasť prevádzkovania tepelných zdrojov, poradenstvo, prehliadky a skúšky, opravy

S dodávateľskou spoločnosťou je vypracovaná mandátna zmluva z roku 2004. K zmluve sa vykonávajú každoročne dodatky o navýšení cien o index rastu cien (vyplýva zo zmluvy). Odmena za vykonávané práce predstavuje paušál, teda nie je závislá od skutočne vykonaných prác okrem opráv, ktoré môže podľa zmluvy vykonávať dodávateľská spoločnosť do výšky 1 700 EUR. Na tieto opravy nie je vystavovaná objednávka, až následne dochádza ku kontrole skutočne vykonaných opráv.

Rozpočet

Pri dodávateľskej faktúry je priložený rozpis jednotlivých služieb rozpočítaných podľa objektov. Následne sú služby z iných objektov prefakturované na daný objekt. Tieto náklady sú hradené z rozpočtu objektu, resp. iného programu a podprogramu má na starosti zodpovedná pracovníčka mesta za túto oblasť.

Táto pracovníčka sleduje prevádzkovanie tepelných zdrojov, energie a ďalšie výdavky v objektoch, kde je sídlo Mesta Trenčín – čo predstavuje program 3 a podprogram 5 rozpočtu. V rámci tohto podprogramu sú v rozpočte určené finančné prostriedky na daný rok, ale z daného podprogramu sú hradené aj iné potreby, ktoré nemá zodpovedná pracovníčka (ani úsek interných služieb na starosti). Z toho vyplýva, že táto pracovníčka nemá informáciu o výške finančných prostriedkov, ktoré má na daný rok k dispozícii pre svoju činnosť. Napriek tomu vykonáva kontrolu čerpaných prostriedkov s predpokladanými prostriedkami, ktoré má k dispozícii (tie si však stanovuje sama odhadom – teda chýba väzba na schválený rozpočet).

Stručný záver zo zistenia: Nefunkčnosť kontrolného systému a porušovanie rozpočtových pravidiel.

c) starostlivosť o odpady

Pravidelná fakturácia dodávateľom vychádza z:

- cien podľa zmluvy (upravované každý rok dodatkami – index)
- množstvo vychádza z minulého roka

Na konci roka je „vyrovňavacia“ faktúra – dofakturovanie rozdielov skutočných výkonov oproti fakturácií počas roka.

Objednávky

Zodpovedná pracovníčka mesta (útvár životného prostredia a dopravy) každý mesiac vystaví objednávku v rovnakej výške, pričom vie, že v jednotlivých mesiacoch sú rôzne náklady. Z toho vyplýva, že v niektorých mesiacoch je fakturácia väčšia ako objednávka (objednávka na dodatočné náklady sa nedáva ani písomne ani iným spôsobom) → nie je možné overiť výkony vo väzbe na objednávku.

Podľa informácií zodpovednej pracovníčky výška objednávky je určená ako 1/12 ročnej ceny predpokladaných výkonov. To znamená, že objednávky nevychádzajú zo schváleného rozpočtu, ale z predpokladaných výkonov v danom roku.

Rozpočet

Zodpovedná pracovníčka mesta dáva informácie na ekonomický útvar a prednostovi, koľko finančných prostriedkov v danom roku už vyčerpali z rozpočtu a koľko finančných prostriedkov majú ešte k dispozícii (teda na aké obdobie ešte budú prostriedky k dispozícii).

Overovanie súladu so schváleným rozpočtom vykoná → v prípade prekročenia rozpočtu, súlad sa aj tak podpíše (príkaz nadriadeného).

Súpisy vykonaných prác síce nie sú podpísané, ale kontrola množstva funguje → mesto musí podávať na ŠÚ SR výkazy ohľadom odpadu, kde sú uvedené tieto množstvá a musia sa zhodovať s množstvami uvedenými v súpisoch (založené sú aj vážne lístky).

Stručný záver zo zistenia: Dodávateľ vykonáva činnosť na základe zmluvy bez ohľadu na objednávky v jednotlivých mesiacoch. Objednávky v tomto prípade úplne strácajú svoj základný a taktiež kontrolný význam.

d) oblasť investičných faktúr

Na príslušný rok bol vypracovaný kapitálový rozpočet. Ten vyplýval z už uzatvorených zmlúv a z ďalších investícií, na ktoré boli v danom roku uzatvorené zmluvy.

V prípade uzatvorených zmlúv neboli vystavované ďalšie objednávky → dodávateľské faktúry vyplývali zo zmluvy.

Objednávky sa vystavujú iba v prípade nezazmluvnených dodávok (napr. projekty) resp. v prípade dodatočných dodávok. Objednávky boli schvaľované prednostom úradu.

Čerpanie rozpočtu vychádza zo skutočnosti, že uzatvorené zmluvy sú v súlade so schváleným rozpočtom. Ale v prípade dodatočných objednávok nie je toto zahrnuté do čerpania, a teda dochádza k prekročeniu rozpočtu. Chýba priame sledovanie rozpočtu, jeho čerpanie a zostatok na daný rok.

Stručný záver zo zistenia: Porušovanie rozpočtových pravidiel.

Ďalšie konkrétne zistenia potvrdzujúce nefunkčnosť interného kontrolného systému sme uviedli v našej priebežnej správe z overovania zo dňa 24.1.2011. Zistenia sa týkali zabezpečovania MHD, rekonštrukcie tepelného zdroja a nepeňažného vkladu.

2.4. Úroveň vykazovania ekonomickej činnosti

Od roku 2008 bola pre územnú samosprávu prijatá nová metodika účtovania, ktorá vychádza z dôsledného uplatňovania tzv. aktuálneho princípu účtovania so zámerom, aby v účtovníctve subjektov územnej samosprávy, v ich účtovných závierkach za príslušný rok bol zobrazený verný a pravdivý obraz ich majetkovej a finančnej situácie, ako ich hospodárenia s cieľom poskytnúť reálne východiská pre komplexný prístup pri stanovení zámerov v hospodárení s majetkom a zostavovaní rozpočtov ako z krátkodobého, tak i z dlhodobých hľadísk.

Preto sa tím vykonávajúci ekonomický audit v prvej etape práce zameril na analýzu vykázaných hospodárskych výsledkov za rok 2009 a predbežných výsledkov k 30.9.2010 ako východiska pre audítorské preskúmanie účtovnej dokumentácie za rok 2010. Výsledkom audítorského preskúmania účtovných dokladov a nadväzujúcej dokumentácie vo významných položkách boli závery a zistenia previerkovej skupiny za ekonomický audit, ktoré boli následne poskytnuté ekonomickému útvaru mesta za účelom poskytnutia informácii k správne zostaveniu účtovnej závierky Mesta Trenčín za rok 2010, ktorá mala byť zostavená do 25.1.2011. To znamená, že bolo potrebné preveriť a preskúmať rozhodujúce transakcie vstupujúce do účtovnej závierky za rok 2010 a správnosť ich zaúčtovania, pretože ako sme uviedli v dvoch priebežných správach vydaných za týmto účelom, mnohé významné transakcie uskutočnené mestom v uplynulom období neboli adekvátnym spôsobom zachytené v účtovníctve mesta a účtovná závierka za rok 2010 by nebola preukazným východiskom pre spracovanie analýzy celkovej ekonomickej situácie mesta a reálneho stavu zadĺženosti mesta. Taktiež výsledky hospodárenia mesta za rok 2008 a 2009 sú skreslené a neposkytujú úplne kompletnú základňu pre ekonomické analýzy. Konkrétne zistenia budú uvedené v ďalšej časti správy. Tieto skutočnosti vyplývajú z nedostatočnej úrovne ekonomického riadenia mesta v uplynulom období, z výrazných nedostatkov v komunikácii medzi odbornými útvarmi mesta ako i zo subjektívnych rozhodnutí vstupujúcich do týchto procesov.

Ako z našej previerky vyplynulo, vo vykazovaní týchto skutočností má mesto Trenčín rezervy a museli sme pre účtovnú závierku roku 2010 prijať odporúčania pre príslušné útvary s cieľom, aby účtovná závierka za rok 2010 tvorila základné východisko pre odborné útvary mesta pri stanovení cieľov v hospodárení s majetkom, spracovaní rozpočtov, riešení finančnej situácie a znižovaní zadĺženosti mesta.

Celkove bude potrebné v tejto oblasti prijať opatrenia, aby sa hodnotením vývoja majetkovej a finančnej situácie a hospodárenia na aktuálnom princípe v priebehu roka zaoberali útvary mesta,

komisie mestského zastupiteľstva prípadne i mestské zastupiteľstvo, aby ekonomické riadenie mesta nebolo zúžené len na kontrolu plnenia rozpočtu, kde boli tiež zaznamenané nedostatky.

III. ANALÝZA HOSPODÁRENIA MESTA ZA ROKY 2008-2010

3.1. Analýza majetkovej pozície

Základné východisko vývoja majetkovej situácie mesta Trenčín za roky 2008 až 2010 vyjadruje nasledovná Tabuľka 1.

PREHĽAD O ŠTRUKTÚRE MAJETKU, ZÁVÄZKOV A VLASTNÉHO IMANIA (TAB. 1)

Ozn.	Položka	Stav (netto) k									
		31.12.2008		31.12.2009		Zmena 2009 ↔ 2008		31.12.2010		Zmena 2010 ↔ 2009	
		EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%
	MAJETOK spolu	162 284 645	100%	161 303 968	100%	-980 677	-1%	209 209 078	100%	47 905 110	30%
A.	Neobežný majetok	154 553 499	95%	157 942 189	98%	3 388 690	2%	194 985 275	93%	37 043 086	23%
A.I.	Dlhodobý nehmotný majetok	136 379	0%	2 336 979	1%	2 200 600	1614%	1 698 423	1%	-638 556	-27%
A.II.	Dlhodobý hmotný majetok	141 831 946	87%	143 002 535	89%	1 170 589	1%	178 284 646	85%	35 282 111	25%
A.III.	Dlhodobý finančný majetok	12 585 174	8%	12 602 675	8%	17 501	0%	15 002 206	7%	2 399 531	19%
B.	Obežný majetok	7 695 752	5%	3 321 982	2%	-4 373 770	-57%	14 169 855	7%	10 847 873	327%
B.I.	Zásoby	41 295	0%	28 600	0%	-12 695	-31%	17 417	0%	-11 183	-39%
B.II.	Zúčtovanie medzi subjektmi verejnej správy	4 399 940	3%	77 454	0%	-4 322 486	-98%	11 815 973	6%	11 738 519	15155%
B.III.	Dlhodobé pohľadávky	0	0%	0	0%	0	-	0	0%	0	-
B.IV.	Krátkodobé pohľadávky	1 618 092	1%	1 660 259	1%	42 167	3%	2 063 425	1%	403 166	24%
B.V.	Finančné účty	1 623 645	1%	1 555 337	1%	-68 308	-4%	273 040	0%	-1 282 297	-82%
B.VI.	Poskytnuté návratné finančné výpomoci dlhodobé	0	0%	0	0%	0	-	0	0%	0	-
B.VII.	Poskytnuté návratné finančné výpomoci krátkodobé	12 780	0%	332	0%	-12 448	-97%	0	0%	-332	-100%
C.	Časové rozlíšenie	35 394	0%	39 797	0%	4 403	12%	53 948	0%	14 151	36%
D.	Vzťahy k účtom klientov štátnej pokladnice	0	0%	0	0%	0	-	0	0%	0	-
	VLASTNÉ IMANIE A ZÁVÄZKY spolu	162 284 645	100%	161 303 968	100%	-980 677	-1%	209 209 078	100%	47 905 110	30%
A.	Vlastné imanie	134 150 595	83%	128 324 900	80%	-5 825 695	-4%	166 386 455	80%	38 061 555	30%
A.I.	Oceňovacie rozdiely	-1 245 978	-1%	-1 245 978	-1%	0	0%	-1 083 859	-1%	162 119	13%
A.II.	Fondy	0	0%	0	0%	0	-	0	0%	0	-

A.III.	Výsledok hospodárenia	135 396 573	83%	129 570 878	80%	-5 825 695	-4%	167 470 314	80%	37 899 436	29%
1.	Nevysporiadaný VH minulých rokov	134 653 997	83%	135 338 388	84%	684 391	1%	173 703 602	83%	38 365 214	28%
2.	VH za účtovné obdobie po zdanení	742 576	0%	-5 767 510	-4%	-6 510 086	-877%	-6 233 288	-3%	-465 778	-8%
B.	Závazky	26 813 108	17%	30 947 221	19%	4 134 113	15%	39 943 707	19%	8 996 486	29%
B.I.	Rezervy	263 740	0%	261 349	0%	-2 391	-1%	195 278	0%	-66 071	-25%
B.II.	Zúčtovanie medzi subjektmi verejnej správy	0	0%	3 036 397	2%	3 036 397	-	22 283	0%	-3 014 114	-99%
B.III.	Dlhodobé záväzky	12 071 115	7%	10 814 500	7%	-1 256 615	-10%	11 302 886	5%	488 386	5%
B.IV.	Krátkodobé záväzky	3 176 048	2%	4 206 195	3%	1 030 147	32%	13 605 803	7%	9 399 608	223%
B.V.	Bankové úvery a výpomoci	11 302 205	7%	12 628 780	8%	1 326 575	12%	14 817 457	7%	2 188 677	17%
C.	Časové rozlíšenie	1 320 942	1%	2 031 847	1%	710 905	54%	2 878 916	1%	847 069	42%
D.	Vzťahy k účtom klientov štátnej pokladnice	0	0%	0	0%	0	-	0	0%	0	-

Štruktúra majetku k 31.12.2010 sa zmenila v porovnaní s r. 2009: majetok spoločnosti vzrástol o 30% (48 mil. EUR), čo bolo spôsobené hlavne nárastom pozemkov z dôvodu ich precenenia v účtovníctve súvzťažne k účtom nerozdelených ziskov minulých období (pozn. transakcia nebola vykonaná v súlade so zákonom o účtovníctve), ďalej nárastom pohľadávok voči subjektom verejnej správy a krátkodobých pohľadávok. Nárastom pozemkov sa zmenil aj pomer neobežného a obežného majetku z 98% ku 2% na 93% ku 7%. Závazky mesta v roku 2010 vzrástli o 9 mil. EUR (v porovnaní s r. 2009 to je +29%). Pomer záväzkov k celkovému majetku zostal nezmenený 19% z dôvodu výrazného nárastu majetku (pozemky súvzťažne k účtom vlastného imania). Najvýznamnejší nárast je u krátkodobých záväzkov a to v objeme +9,4 mil. EUR a bankové úvery a výpomoci v objeme +2,2 mil. EUR.

Výsledok hospodárenia mesta bol za rok 2008 vo výške +0,7 mil. EUR, za rok 2009 vo výške -5,8 mil. EUR, za rok 2010 vo výške -6,2 mil. EUR. Pri overení účtovných prípadov na účtoch výsledkov hospodárenia bolo zistené, že významné opravy účtovných chýb minulých období sa v roku 2010 účtovali súvzťažne na účet výsledkov hospodárenia minulých rokov. Celkom bolo na účet zaúčtované +44 mil. EUR, z toho najvýznamnejšie súvzťažne k účtu 031 – pozemky suma cca 30 mil. EUR, 4 mil. EUR boli nadhodnotené tržby 2009 z predaja investičného majetku, čím by bol výsledok hospodárenia za rok 2009 strata vo výške 9,6 mil. EUR. Celkovo vlastné imanie a majetok je nadhodnotené o 30 mil. EUR z dôvodu precenenia pozemkov.

Z hľadiska štruktúry majetku rozhodujúcu časť tvorí neobežný majetok a to predovšetkým dlhodobý hmotný majetok a dlhodobý finančný majetok. Štruktúra dlhodobého hmotného majetku v zostatkových cenách bola k 31.12.2010 nasledovná:

Názov dlhodobého hmotného majetku	Zostatková cena k 31.12.2010 v EUR
Pozemky	114 372 778
Budovy, stavby	44 392 994
Stroje, prístroje, zariadenia, inventár	1 083 875
Dopravné prostriedky	48 941
Dlhodobý majetok v správe m. r. o.	11 790 886
Obstaranie dlhodobého majetku	18 357 378

Ako je uvedené v tabuľke 1 oproti predchádzajúcemu roku táto zložka majetku výrazne vzrástla o 35,3 mil. EUR, čo je o 25%. Ako bolo uvedené, tento rast majetku nebol vyvolaný len ďalším investovaním, ale i účtovnou nesprávnosťou v precenení pozemkov v rozsahu 30 mil. EUR. Túto kategóriu majetku charakterizovali v roku 2010 významné zmeny najmä u budov a stavieb, kde prírastky v obstarávacích cenách činili 3,1 mil. EUR a úbytky v obstarávacích cenách boli v hodnote 7,1 mil. EUR. Nárast majetku mesto zaznamenalo i v položke obstaranie dlhodobého majetku a to celkom o 9,6 mil. EUR, kde tento nárast hodnoty je ovplyvnený novými investičnými akciami, ktoré sú rozostavané alebo ukončené, ale nezaradené do užívania.

Celkove možno povedať, že u pozemkov po očistení o nesprávnosť v účtovaní došlo k nárastu ich účtovnej hodnoty o cca 1,7 mil. EUR, pri celkovom poklese zostatkovej ceny u budov a stavieb o 5,4 mil. EUR. V budovách a stavbách došlo k tomuto poklesu napriek skutočnosti, že v roku 2010 boli do majetkovej evidencie zaradené stavby v objeme 3,1 mil. EUR v nasledovnej špecifikácii:

- evidované prírastky na účte stavby najvýraznejšie ovplyvnilo vyňatie majetku zo správy mestskej rozpočtovej organizácie MHSL na úseku zabezpečenia cintorínskych služieb,
- ďalším prírastkom bolo zaradenie majetku – autocampingu na Ostrove na základe majetkovo právneho vysporiadania,
- prírastky na účte stavby ovplyvnilo aj zaradenie domov, ktoré boli vykupované v súvislosti s realizáciou modernizácie železničnej trate, postupne budú domy odpredávané Železniciam SR,
- prírastkom bolo aj zaradenie rekonštrukcie v objekte zimného štadióna,
- prírastkom bolo aj zaradenie rekonštrukcie objektu sociálnych zariadení mesta a materských škôlok (strechy sociálnych zariadení a zabezpečenie budovy proti ďalšiemu sadaniu objektu).

Na jednej strane možno konštatovať, že táto položka majetku mesta môže byť výrazným zdrojom budúcich ekonomických aktivít mesta najmä výnosov z prenájmu, čo však v doterajšom období tvorilo nízku položku výnosov mesta.

Na druhej strane dlhodobý hmotný majetok mesta v takomto objeme vyžaduje od mesta dlhodobú sofistikovanú starostlivosť o jeho udržovanie a tiež využívanie v súlade s úlohami vo verejnom záujme a racionálnymi potrebami mesta. Vykonanou analýzou využívania tohto majetku je zrejmé, že v tejto oblasti má mesto rezervy. Preto bude potrebné adekvátne posúdiť jeho využitie v súlade s potrebami mesta vrátane jeho využitia vo verejnom záujme.

Dlhodobý finančný majetok

Dlhodobý finančný majetok mesta tvoria podielové cenné papiere a podiely v nasledovných obchodných spoločnostiach:

Obchodná spoločnosť	Cena obstarania v EUR	Majetkový podiel v %
Trenčianska parkovacia spoločnosť, a. s.	25 000,00	100,00
Trenčianske vodárne a kanalizácie, a. s.	15 170 324,00	43,48
AS Trenčín, a. s.	3 319,39	10,00
Trenčín Invest, s. r. o.	6 638,78	100,00

K času zostavenia účtovnej závierky mesta neboli k dispozícii údaje z účtovných závierok týchto spoločností za rok 2010 a preto pre zrealenie hodnoty finančných investícií boli použité údaje z účtovných závierok za rok 2009.

Vykonanou analýzou spoločností s rozhodujúcim a podstatným vplyvom mesta Trenčín je možné konštatovať nasledovné zistenia:

a) Trenčín Invest, s. r. o.

Mesto Trenčín túto spoločnosť zriadilo k 30.12.2004 za účelom realitnej činnosti, výkupmi a majetkovými vysporiadaniami pozemkov pod priemyselným parkom. Hoci táto forma činnosti sa v niektorých prípadoch na Slovensku osvedčila, mesto Trenčín tieto činnosti vôbec nerealizovalo cez zriadenú s. r. o. a tým sa táto spoločnosť stala nefunkčnou.

b) Trenčianske vodárne a kanalizácie, a. s.

Údaje v EUR sú z účtovnej závierky za rok 2009:

Majetok	45 985 549
z toho:	
neobežný	42 927 295
obežný	3 034 752
časové rozlíšenie	23 502

Vlastné imanie	37 828 182
z toho:	
základné imanie	34 888 012
kapitálové fondy	129 838
fondy zo zisku	2 601 060
výsledok hospodárenia	209 272
Záväzky	3 153 026
z toho:	
rezervy	11 706
dlhodobé záväzky	150 033
krátkodobé záväzky	407 722
bankové úvery	2 583 565
Časové rozlíšenie	5 004 341

Celý majetok spoločnosti je prenajatý takže hlavným výnosom spoločnosti sú tržby za nájom, ktoré sú vo výške 2 987 450 EUR. Odpisy majetku sú vo výške 2 569 267 EUR. Spoločnosť nemá žiadne pohľadávky ani záväzky po lehote splatnosti. Súčet krátkodobých pohľadávok a finančných prostriedkov predstavuje čiastku 3 034 650 EUR. Rezervný fond je vo výške 380 420 EUR. Spoločnosť má len 7 pracovníkov.

K tejto spoločnosti je možné konštatovať:

- spoločnosť vykazuje veľmi dobrú likviditu,
- rezervný fond je veľmi nízky, predstavuje len 1,09% zo základného imania. Odporúčame dotovať rezervný fond zo zisku nad zákonom požadované minimum 10%.
- tržby za predaj majetku boli nižšie ako zostatková cena. Tržby by mali byť minimálne na úrovni zostatkovej ceny, aby sa predajom nevytvárala strata.

c) Trenčianska parkovacia spoločnosť, a. s.

Údaje v EUR sú z účtovnej závierky za rok 2009:

Majetok	101 927
z toho:	
neobežný	54 416
obežný	45 317
časové rozlíšenie	2 194
Vlastné imanie	15 393
z toho:	
základné imanie	25 000
kapitálové fondy	
fondy zo zisku	

výsledok hospodárenia	- 9 607
Závazky	86 534
z toho:	
rezervy	
dlhodobé záväzky	
krátkodobé záväzky	86 534
bankové úvery	
Časové rozlíšenie	

Spoločnosť vznikla 1.1.2009. Za prvý rok činnosti vytvorila stratu vo výške 9 607 EUR, čiže väčšiu ako 1/3 jej základného imania. Spoločnosť vykázala tržby vo výške 45 644 EUR a náklady vo výške 54 717 EUR.

Štruktúra nákladov v EUR bola nasledovná:

spotreba materiálu	4 253
osobné náklady	11 614
dane	164
odpisy	18 150
služby	20 536

Pri analýze činnosti tejto spoločnosti bolo zistené, že:

- spoločnosť nevytvorila pri vzniku rezervný fond, čím bol porušený Obchodný zákonník, § 217,
- strata spoločnosti predstavuje 38,4% základného imania, bola vyššia ako 1/3 základného imania a preto v zmysle Obchodného zákonníka, § 193 ods. 2 malo predstavenstvo spoločnosti zvolať k tejto skutočnosti mimoriadne valné zhromaždenie a predložiť návrh opatrení.

Pri hospodárení tejto spoločnosti za rok 2009 treba zohľadniť skutočnosť, že tento rok bol prvým rokom činnosti a nábeh činností si vyžiadal určité rozbehové náklady, čo potvrdzujú aj predbežné výsledky spoločnosti za rok 2010, ktoré ukazujú, že spoločnosť sa dostala do zisku.

Krátkodobé pohľadávky

Z ďalších zložiek aktív mesta za rok 2010 sú významnou položkou krátkodobé pohľadávky, ktoré za rok 2010 oproti predchádzajúcemu obdobiu vzrástli o 24% a dosiahli hodnotu 2 063 425 EUR.

Keďže táto položka ovplyvňuje bežnú likviditu ako ľahšie mobilizovateľný finančný zdroj je potrebné vymáhaním týchto pohľadávok v podmienkach mesta venovať maximálnu pozornosť a to i z pohľadu, že v oblasti okamžitej likvidity došlo k 31.12.2010 pri finančných účtoch k výraznému zhoršeniu situácie oproti rokom 2008 a 2009.

Z analýzy krátkodobých pohľadávok k 31.12.2010 vyplýva, že rozhodujúce položky sú nasledovné:

- **976 956 EUR** – zber tuhého komunálneho odpadu,
- **481 381 EUR** – daň z nehnuteľností,
- **196 911 EUR** – nájomné,
- **162 587 EUR** – predaj a nájom bytov,
- **293 736 EUR** – pohľadávky z obchodného styku,
- **54 618 EUR** – uložené pokuty.

3.2. Vývoj hospodárenia

Vývoj hospodárenia mesta v uplynulých troch rokoch vyjadruje Tabuľka 2 a to z pohľadu základného členenia štruktúry nákladov a výnosov.

PREHĽAD O ŠTRUKTÚRE NÁKLADOV A VÝNOSOV (TAB. 2)

Číslo skupiny	Položka	Výška nákladov k									
		31.12.2008		31.12.2009		Zmena 2009 ↔ 2008		31.12.2010		Zmena 2010 ↔ 2009	
		EUR	podiel na celkových N	EUR	podiel na celkových h N	EUR	%	EUR	podiel na celkových N	EUR	%
50	Spotrebované nákupy	720 930	2%	703 125	2%	-17 805	-2%	703 074	2%	-51	0%
51	Služby	6 710 921	18%	7 036 192	20%	325 271	5%	8 872 315	25%	1 836 123	26%
52	Osobné náklady	3 476 323	9%	3 363 722	10%	-112 601	-3%	3 205 010	9%	-158 712	-5%
53	Dane a poplatky	22 290	0%	28 664	0%	6 374	29%	27 450	0%	-1 214	-4%
54	Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	9 799 966	27%	6 965 171	20%	-2 834 795	-29%	5 735 464	16%	-1 229 707	-18%
55	Odpisy, rezezy a opravné položky z prevádzkovej činnosti a fina činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	2 519 787	7%	3 379 908	10%	860 121	34%	4 485 494	13%	1 105 586	33%
56	Finančné náklady	714 398	2%	374 011	1%	-340 387	-48%	387 444	1%	13 433	4%
57	Mimoriadne náklady	0	0%	0	0%	0	-	0	0%	0	-
58	Náklady na transfery a náklady z	12 816 107	35%	13 368 619	38%	552 512	4%	11 405 364	33%	-1 963 255	-15%

odvodu príjmov											
SPOLU		36 780 722	100%	35 219 412	100%	-1 561 310	-4%	34 821 615	100%	-397 797	-1%
Číslo skupiny	Položka	Výška výnosov k									
		31.12.2008		31.12.2009		Zmena 2009 ↔ 2008		31.12.2010		Zmena 11/2010 ↔ 2009	
		EUR	podiel na celkových v	EUR	podiel na celkových h v	EUR	%	EUR	podiel na celkových v	EUR	%
60	Tržby za vlastné výkony a tovar	155 544	0%	79 513	0%	-76 031	-49%	32 069	0%	-47 444	-60%
61	Zmena stavu vnútroorganizačných zásob	0	0%	0	0%	0	-		0%	0	-
62	Aktivácia	0	0%	0	0%	0	-		0%	0	-
63	Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	20 512 282	55%	19 872 707	67%	-639 575	-3%	17 326 529	61%	-2 546 178	-13%
64	Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti	12 893 887	34%	6 190 551	21%	-6 703 336	-52%	7 559 086	26%	1 368 535	22%
65	Zúčtovanie rezerv a opravných položiek z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	186 017	0%	350 965	1%	164 948	89%	552 570	2%	201 605	57%
66	Finančné výnosy	1 038 288	3%	3 198	0%	-1 035 090	-100%	1 345	0%	-1 853	-58%
67	Mimoriadne výnosy	417 434	1%	0	0%	-417 434	-100%		0%	0	-
69	Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v obciach, VÚC a v rozpočt. a príspevkových organizáciách zriadených obcou alebo VÚC	2 322 350	6%	2 956 239	10%	633 889	27%	3 117 410	11%	161 171	5%
SPOLU		37 525 802	100%	29 453 173	100%	-8 072 629	-22%	28 589 009	100%	-864 164	-3%

Položka	Výsledok hospodárenia k									
	31.12.2008		31.12.2009		Zmena 2009 ↔ 2008		31.12.2010		Zmena 9/2010 ↔ 2009	
	EUR		EUR		EUR	%	EUR		EUR	%
Výsledok hospodárenia pred zdanením	745 080		-5 766 239		-6 511 319	-874%	-6 232 606		-466 367	-8%
Splatná daň z príjmov	2 504		1 271		-1 233	-49%			-1 271	-100%
Dodatočne platená daň z príjmov	0		0		0	-			0	-
Výsledok hospodárenia po zdanení	742 576		-5 767 510		-6 510 086	-877%	-6 232 606		-465 096	-8%

Z analýzy nákladov vyplýva, že náklady 2009 poklesli o 4% v porovnaní s r. 2008 a v r. 2010 o 1% (0,4 mil. EUR) v porovnaní s r. 2009. Štruktúra nákladov sa priebežne mení, v roku 2010 náklady na transfery predstavujú 33% z celkových nákladov, náklady na služby 25%, ostatné náklady na prevádzkovú činnosť 16%, odpisy majetku 13%. Najvýraznejšie zmeny v štruktúre sú u služieb a odpisov. Objemovo najvýznamnejšie vzrástli náklady za služby a to o 1,8 mil. EUR (+26% v porovnaní s rokom 2009). Odpisy majetku, ktoré vzrástli oproti predchádzajúcemu roku o 0,8 mil.

EUR možno považovať za náklad, ktorý nemá vplyv na odčerpanie cudzích zdrojov mesta, pretože sú to náklady, ktoré predstavujú opotrebovanosť neobežného majetku, ktorý bol zakúpený v minulosti.

Negatívnym faktorom v oblasti čerpania nákladov v roku 2010 bola skutočnosť, že napriek strate vykázananej v roku 2009 vo výške 5,8 mil. EUR (pri odpisoch v objeme 2,8 mil. EUR), teda so zhoršujúcim vplyvom do disponibilných zdrojov 3,0 mil. EUR, mesto pre rok 2010 neprijalo žiadne úsporné opatrenia, ktoré by aspoň čiastočne korigovali tento negatívny vývoj. V roku 2010 došlo dokonca k zvýšeniu vykazovanej straty v objeme 6,2 mil. EUR, čo pri odpisoch v hodnote 3,6 mil. EUR predstavuje ďalší negatívny dopad do disponibilných zdrojov vo výške 2,6 mil. EUR, teda celkom za roky 2009 a 2010 celkom 5,6 mil. EUR.

V oblasti nákladov sa na takomto nepriaznivom vývoji za toto dvojročné obdobie podieľal nárast služieb celkom o 2,2 mil. EUR, pri poklese osobných nákladov o 271 tis. EUR. Oproti roku 2009 služby v roku 2010 vzrástli predovšetkým v položke opravy a udržiavanie celkom o 2,1 mil. EUR a dosiahli hodnotu 4,5 mil. EUR. Nárast výšky nákladov v tejto položke dokumentuje skutočnosť, že mesto adekvátne nezareagovalo na nepriaznivý vývoj v oblasti príjmov a to najmä vo vzťahu k poklesu daňových výnosov a výnosov z poplatkov, ktoré v roku 2009 oproti roku 2008 klesli o 640 tis. EUR a v roku 2010 o ďalších 2,5 mil. EUR oproti roku 2009.

Súčasťou našej analýzy nie je rozbor vplyvu položiek nákladov na transfery a ostatných nákladov na prevádzkovú činnosť vo vzťahu k výnosom z transferov a ostatných výnosov z prevádzkovej činnosti, ktorý by si vyžadoval detailnejšiu analýzu jednotlivých položiek a vykonanie korekcií o nesprávnosti v účtovaní predajov majetku.

Zároveň k vývoju ukazovateľov hospodárenia možno konštatovať, že hospodárenie mesta v rokoch 2009 a 2010 vytvára mimoriadne nepriaznivú situáciu pre zostavenie rozpočtu mesta na rok 2011 a ďalšie roky. Straty z týchto rokov najmä z pohľadu výpadku disponibilných zdrojov vo výške 5,6 mil. EUR, vytvára potrebu finančne pokryť tento výpadok v rozpočtovom hospodárení tohto a ďalších rokov. Tieto skutočnosti ovplyvňujú aj aktuálny stav v zadĺženosti mesta, ktorý budeme analyzovať v ďalšej časti správy.

Treba tiež zdôrazniť, že výsledky za rok 2009, čo potvrdil aj audit účtovnej závierky za tento rok signalizovali túto situáciu a spolu s výpadkami z daňových príjmov jednoznačne poukazovali na potrebu už v roku 2010 prijať opatrenia voči ďalšiemu zadlžovaniu mesta. Zároveň tento vývoj ukazuje na potrebu v orgánoch mesta zaoberať sa okrem posudzovania čerpania rozpočtu aj analýzou výsledkov mesta vychádzajúc z účtovníctva založenom na aktuálnom princípe najmä z pohľadu vývoja rozhodujúcich položiek nákladov a výnosov.

3.3. Analýza finančnej pozície

Finančnú pozíciu mesta sme analyzovali na vybraných ukazovateľoch v ich vývoji za roky 2008 – 2010, ktoré sú uvedené v nasledovnej tabuľke.

Ukazovateľ	Optimálna hodnota	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2010
Okamžitá likvidita	0,9	0,51	0,37	0,02
Celková likvidita	1,5	2,42	0,79	1,04
Priemerná doba inkasa pohľadávok		18	23	30
Ukazovateľ finančnej samostatnosti	30%	83%	80%	80%
Ukazovateľ finančnej stability		90%	86%	85%
Podiel cudzieho a vlastného kapitálu	0,7	0,2	0,24	0,24
Podiel vlastného a cudzieho kapitálu		5	4,15	4,16
Celková zadlženosť	60%	16%	19%	19%
Ukazovateľ úverovej zadlženosti		7%	8%	7%
Krátkodobá intenzita zadlženia	20%	12%	14%	34%

Analýza likvidity

Ukazovateľ celkovej likvidity informuje o platobnej schopnosti alebo likvidite mesta, určí sa ako pomer obežného majetku a celkových krátkodobým záväzkov mesta. Ukazovateľ okamžitej likvidity vlastne vyjadruje solventnosť. Jeho ideálna hodnota je 1, vtedy je k dispozícii toľko platobných prostriedkov, koľko činia záväzky. Za optimálne hodnoty sú považované hodnoty z intervalu 0,9 - 1,0. Optimálna hodnota ukazovateľa celkovej likvidity je 2,5. Z tejto hodnoty možno interpretovať, že krátkodobé záväzky nemajú presiahnuť 40% hodnoty obežných aktív.

Ukazovatele okamžitej aj celkovej likvidity mesta sa pohybujú pod optimálnymi hodnotami a poukazujú na nízku solventnosť.

Je zrejmé, že postavenie mesta sa nedá stotožňovať v plnom rozsahu s podnikateľským subjektom, vzhľadom na špecifickosť postavenia vo vzťahu k plneniu úloh vo verejnom záujme ako i štruktúry majetku. Ako aj z predchádzajúcich častí správy vyplynulo, v štruktúre aktíve mesta rozhodujúcu položku tvorí dlhodobý hmotný majetok (85% z aktív celkom) a dlhodobý finančný

majetok (7% z celkových aktív), pričom finančne ľahšie mobilizovateľné zdroje, obežný majetok tvorí len 7% z hodnoty aktív. Takáto štruktúra výrazne vplýva na jednotlivé druhy likvidity v ich absolútnej výške. Preto je dôležité hodnotiť u mesta hlavne vývoj týchto ukazovateľov za dlhšie časové obdobie.

Keď z tohto hľadiska hodnotíme vývoj ukazovateľa okamžitej likvidity, prípadne tiež ukazovateľ pohotovej likvidity je zrejme, že vývoj najmä v roku 2010 bol mimoriadne nepriaznivý a mesto sa k 31.12.2010 dostalo do mimoriadne nízkej solventnosti, čo nasvedčuje tomu, že týmto otázkam nebola zo strany mesta venovaná adekvátne pozornosť.

Čo sa týka štruktúry cudzieho a vlastného kapitálu, merané kritériami podnikateľských subjektov, ukazovatele mesta Trenčín nevykazujú zlé hodnoty, i keď tieto ukazovatele sú skreslené z dôvodu účtovne nesprávne navýšenej hodnoty pozemkov a vlastného imania.

Analýza zadĺženosti

Ukazovatele zadĺženosti vyjadrujú rozsah použitia cudzieho kapitálu v celkových zdrojoch hodnoteného subjektu. Majú veľmi vysokú vypovedaciu schopnosť hlavne spolu s ukazovateľmi rentability a likvidity, na ktoré môže mať práve rozsah cudzieho kapitálu pozitívny ale aj negatívny vplyv. Celková zadĺženosť je ukazovateľ, ktorý charakterizuje finančnú úroveň spoločnosti - veriteľské riziko, udáva mieru krytia majetku spoločnosti cudzími zdrojmi. Prijateľná hodnota ukazovateľa by sa mala pohybovať v rozpätí 30 - 60%.

Taktiež ukazovatele celkovej a úverovej zadĺženosti, merané kritériami podnikateľských subjektov vykazujú prijateľné hodnoty. Výrazné zhoršenie nastalo v roku 2010 len u ukazovateľa krátkodobá intenzita zadĺženia, ktorý výrazne prekročil odporúčanú optimálnu hodnotu.

Celkove možno konštatovať, že do prehľadu vybraného súboru ukazovateľov finančnej analýzy z pohľadu vykazovania účtovných hodnôt na akruálnom princípe sme zaradili len úzky súbor, ktorým možno v základných dimenziách charakterizovať postavenie mesta ako subjektu verejnej správy.

Pre hodnotenie mesta z pohľadu zadĺženosti a jeho vývoja sú rozhodujúce kritéria, ktoré sú stanovené zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, čo je samostatnou časťou správy o vykonanom ekonomickom audite.

V našej analýze finančnej pozície mesta sme nehodnotili oblasť ukazovateľov rentability a ďalších pomerových ukazovateľov, ktoré posudzujú úroveň hospodárnosti vzhľadom na skutočnosť, že mesto Trenčín vykázalo ako v roku 2009, tak i v roku 2010 stratu ako výsledok hospodárenia.

3.4. Plnenie rozpočtu

Rozpočty mesta za posledné tri roky (2008 – 2010) sú charakteristické klesajúcimi príjmami, čím bol negatívne ovplyvnený rozvoj mesta a jeho činností. Prehľad príjmov a výdavkov v tis. EUR za posledné tri roky sú uvedené v nasledovných tabuľkách.

Rok	Bežné príjmy	Kapitálové príjmy	Finančné operácie (príjmy)	Príjmy spolu
2008	29 371	6 100	6 054	41 525
2009	28 870	5 332	3 379	37 581
2010	26 753	2 469	5 334	34 556
Spolu	84 994	13 901	14 767	113 662

Rok	Bežné výdavky	Kapitálové výdavky	Finančné operácie (výdavky)	Výdavky spolu
2008	27 757	9 761	2 970	40 525
2009	27 372	8 350	1 033	36 755
2010	26 841	5 668	1 805	34 314
Spolu	81 970	23 779	5 808	111 557

Skutočné bežné príjmy za rok 2010 dosiahli hodnotu 26 753 tis. EUR a boli nižšie oproti rozpočtu o 991 tis. EUR. Najvyšší prepád oproti plánovaným bežným príjmom zaznamenali daňové príjmy a to o 1 880 tis. EUR, pričom výnos z dane z príjmov bol nižší o 1 680 tis. EUR.

Nedaňové príjmy boli nižšie oproti plánu o 367 tis. EUR, pričom podstatnú časť výpadku tohto príjmu tvorili finančné náhrady za vyrúbané dreviny.

Podstatný nárast bežných príjmov predstavovali granty a transfery. Príjmy v tejto položke dosiahli 7 045 tis. EUR, čo je o 1 256 tis. EUR viac, ako predpokladal rozpočet.

Kapitálové príjmy boli rozpočtované vo výške 13 852 tis. EUR, skutočné kapitálové príjmy boli však len vo výške 2 469 tis. EUR. Najväčšie výpadky príjmov boli zaznamenané v týchto položkách (v tis. EUR):

Položka	Plánované príjmy	Skutočné príjmy	Rozdiel (Sk-P1)
---------	------------------	-----------------	-----------------

Predaj bytov	3 000	39	-2 961
Predaj pozemkov (Zámotie)	2 963	-	-2 963
NFP EÚ – 3. ZŠ	7 100	417	-6 683

Zníženie plánovaných príjmov rozpočtu mesta sa negatívne prejavilo aj vo výdavkovej časti rozpočtu. V rámci bežného rozpočtu boli skutočné výdavky vyššie ako plánované len pri Programe č. 7 – Vzdelávanie. Výdavky ostatných programov nedosiahli plánovanú úroveň.

Veľmi nízke príjmy kapitálového rozpočtu spôsobili, že žiadny program rozpočtu nedosiahol plánovanú úroveň výdavkov. Najväčšie zníženie kapitálových výdavkov zaznamenali tieto programy (v tis. EUR):

Program	Plánované výdavky	Skutočné výdavky	Rozdiel (Sk-P1)
P3 – Interné služby	2 940	-	-2 940
P6 – Doprava	1 102	554	-548
P7 – Vzdelávanie	4 519	799	-3 720
P8 – Šport	4 040	1 615	-2 425
P9 – Kultúra	2 795	218	-2 577
P10 – Rozvoj mesta a bývania	2 490	1 044	-1 446

V zmysle zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy sú súčasťou rozpočtu mesta aj finančné operácie, ktorými sa vykonávajú prevody z peňažných fondov obce a realizujú sa návratné zdroje financovania a ich splácanie. Finančné operácie nie sú súčasťou príjmov a výdavkov rozpočtu mesta.

Na základe vyššie uvedeného je možné urobiť nasledovné porovnanie plnenia rozpočtu za roky 2008 – 2010 v tis. EUR:

Rok	2008	2009	2010
Príjmy spolu (bežné + kapitálové)	35 471	34 202	29 222
z toho:			
podielové dane	13 234	12 585	10 219
Výdavky spolu (bežné + kapitálové)	37 518	35 722	32 509

Schodok	-2 047	-1 520	-3 287
----------------	---------------	---------------	---------------

Z tejto prehľadnej tabuľky je zrejmé, že mesto Trenčín je od roku 2008 v neustálom schodku pri plnení rozpočtu, celkom vo výške 6 854 tis. EUR. Výdavky v roku 2010 klesli oproti roku 2008 o 13,3%, absolútne o 5 mil. EUR, pri poklese príjmov o 17,6% v celkovej výške o 6 249 tis. EUR. Na tomto poklese príjmov sa podieľali pokles príjmov z podielových daní sumou 3 015 tis. EUR, ktorý mesto ovplyvniť nemohlo. Aj z tohto porovnania je zrejmé, že na problémoch v plnení rozpočtu okrem vlastných problémov mesta sa významnou mierou podieľa aj problematika nedoriešenia decentralizácie verejnej správy.

Pri analýze plnenia rozpočtu významnú položku plnia výdaje mesta, kde mesto vykonáva prenesený výkon štátnej správy ako i výdaje, kde mesto plní úlohu subjektu verejného záujmu a teda zabezpečuje významnú sociálnu funkciu.

V tomto smere ide predovšetkým o činnosť rozpočtových organizácií, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Trenčín. Ide o tieto subjekty:

Názov rozpočtovej organizácie	Sídlo
Mestské hospodárstvo a správa lesov	Soblahovská č. 65, Trenčín
Sociálne služby mesta Trenčín	Piaristická č. 42, Trenčín
Dom penzión pre dôchodcov	Lavičkova č. 10, Trenčín
Školské zariadenia mesta	Kubranská cesta č. 20, Trenčín
Centrum voľného času	Východná č. 9, Trenčín
ZŠ Veľkomoravská	Veľkomoravská č. 12, Trenčín
ZŠ Dlhé Hony	Dlhé Hony č. 1, Trenčín
ZŠ Bezručova	Bezručova č. 66, Trenčín
ZŠ Hodžova	Hodžova č. 37, Trenčín
ZŠ Laca Novomeského	L. Novomeského č. 11, Trenčín
ZŠ Východná	Východná č. 9, Trenčín
ZŠ Na dolinách	Na dolinách č. 27, Trenčín
ZŠ Kubranská	Kubranská č. 80, Trenčín

Rámcovú analýzu vplyvu rozpočtových organizácií na čerpanie rozpočtu sme vykonali formou konzultácií s členmi tímov právneho a procesného auditu ako i s členmi krízových tímov mesta

zriadených primátorom. V tejto oblasti činnosti mesta je možné konštatovať, že ide o veľmi širokú oblasť s výraznými špecifikami v súlade s ich náplňou činnosti. Prijatie strategických rozhodnutí pre činnosť týchto organizácií si vyžaduje uskutočniť detailnú analýzu ich fungovania. Z hľadiska stavu v čerpaní rozpočtu je však nevyhnutné, aby sa na úsporách v čerpaní rozpočtu podieľali i tieto organizácie. Značné úspory by mohli priniesť i prípadné organizačné zmeny ako je zlúčenie viacerých rozpočtových organizácií do jednej resp. presun výkonu týchto činností priamo na mesto. Z ekonomického hľadiska prijatie jednoznačného odporúčania by si však vyžadovalo vykonať detailnú ekonomickú analýzu týchto činností.

Pri súhrnnej analýze čerpania rozpočtu sme sa v spolupráci s krízovým tímom zriadeným primátorom mesta pre ekonomické otázky zaoberali aj problematikou dotácií poskytovanými zo strany mesta. Ukazuje sa, že v tejto oblasti treba v niektorých prípadoch odstrániť viac zdrojovosť poskytovaných dotácií (v rámci viacerých programov čerpania rozpočtu). Táto oblasť je však veľmi zložitá, má osobitné špecifiká a vyžaduje zohľadniť viaceré faktory so znalosťou konkrétnej problematiky mesta.

IV. VÝVOJ ZADĹŽENOSTI MESTA

4.1. Vývoj zadĺženosti a jeho stav k 31.12.2010

V predchádzajúcej časti správy sme hodnotili stav zadĺženosti mesta z pohľadu, ako sa táto problematika posudzuje z hľadiska podnikateľských subjektov, čo z časti musí využívať aj mesto pri realizácii svojej činnosti. Pre mesto ako subjekt verejného záujmu a súčasť územnej samosprávy je však nevyhnutné dodržiavať navyše regulačné opatrenia, ktoré preň vyplývajú zo zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Rozhodujúce regulačné opatrenia zákon stanovuje v rámci štvrtej časti – Pravidlá rozpočtového hospodárenia. V § 17 – Pravidlá používania návratných zdrojov financovania v odstavci 2 sa stanovuje, že obec môže použiť návratné zdroje financovania len na úhradu kapitálových výdavkov. V odstavci 6 je stanovené, že obec môže na plnenie svojich úloh prijať návratné zdroje financovania len, ak

- a) celková suma dlhu obce neprekročí 60% skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka,
- b) suma ročných splátok návratných zdrojov financovania vrátane úhrady výnosov neprekročí 25% skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka.

V odstavci 7 je definovaná celková suma dlhu obce ako súhrn záväzkov vyplývajúcich zo splácania istín návratných zdrojov financovania ku koncu rozpočtového roka a suma ručiteľských záväzkov obce.

V § 2 – Vymedzenie pojmov sa pod písmenom a) taxatívne uvádza, že návratnými zdrojmi financovania sú prostriedky rozpočtu obce z prijatých úverov, pôžičiek, návratných finančných výpomocí, zo zmeniek alebo komunálnych obligácií.

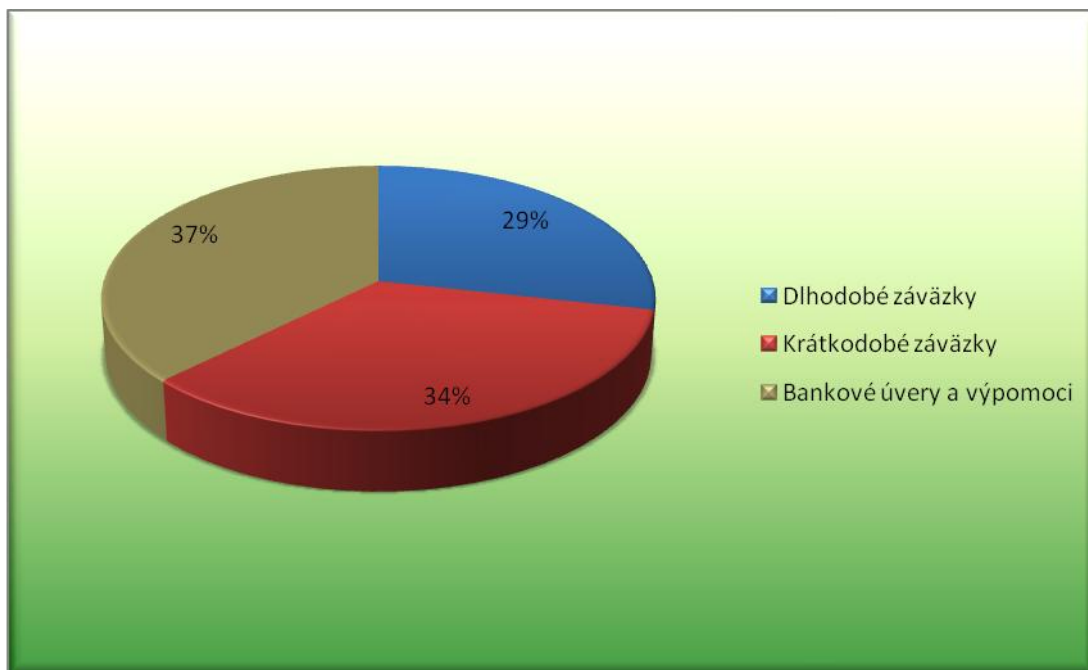
Ďalšie regulačné opatrenie zákon stanovuje v § 19 – Ozdravný režim a nútená správa obce. V odstavci 1 je konštatované, že obec je povinná zaviesť ozdravný režim, ak celková výška jej záväzkov po lehote splatnosti presiahne 15% skutočných bežných príjmov obce predchádzajúceho rozpočtového roka a ak neuhradila niektorý uznaný záväzok do 60 dní odo dňa jeho splatnosti.

Vývoj krátkodobých a dlhodobých záväzkov mesta za roky 2008 – 2010 je uvedený v nasledovnej tabuľke a Grafe č. 1 (z celkových záväzkov sú vylúčené rezervy vo výške 195 278 EUR a zúčtovania medzi subjektami verejnej správy vo výške 22 223 EUR):

v EUR

Druh záväzku č. r. súvahy (S)	Stav k 31.12.2008	Stav k 31.12.2009	Stav k 31.12.2010
Krátkodobé záväzky (151 S)	3 175 994	4 206 195	13 605 803
Dlhodobé záväzky (140 S)	12 071 135	10 814 500	11 302 886
Bankové úvery a finančné výpomoci (173 S)	11 302 197	12 628 780	14 817 457
Spolu	26 549 326	27 649 475	39 726 145

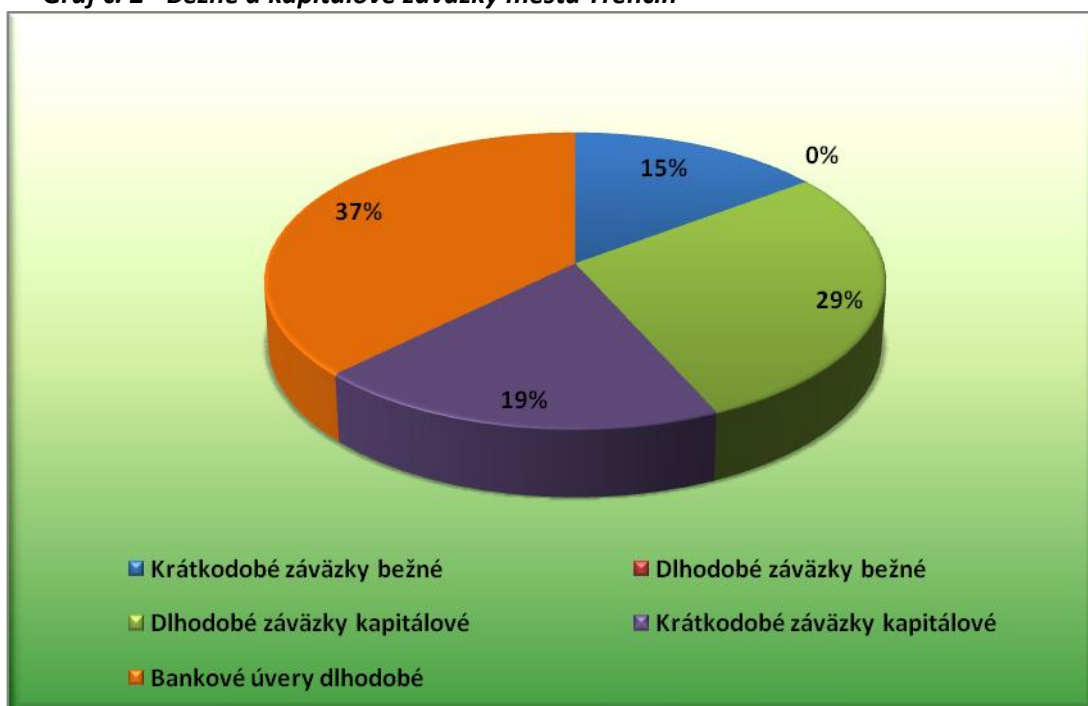
Graf č. 1 - Štruktúra záväzkov

Ako z tabuľky vyplýva v roku 2010 došlo oproti predchádzajúcemu roku k výraznému nárastu záväzkov celkom o 12 076 671 EUR, čo je nárast o 43,7%. K nárastu došlo vo všetkých vykazovaných kategóriách záväzkov.

Grafické vyjadrenie štruktúry bežných a kapitálových záväzkov mesta k 31.12.2010 je zobrazené na Grafe č. 2.

Graf č. 2 - Bežné a kapitálové záväzky mesta Trenčín

Z hľadiska štruktúry a lehôt splatnosti je možné krátkodobé záväzky rozčleniť nasledovne:

Štruktúra krátkodobých záväzkov:

<i>Účty krátkodobých záväzkov</i>	<i>Stav k 31.12.2010</i> <i>v EUR</i>	<i>% podiel</i>
321 - bežné záväzky voči dodávateľom	4 975 657	37%
321 - kapitálové záväzky voči dodávateľom	7 723 090	57%
325 - ostatné záväzky	614 510	5%
326 - nevyfakturované dodávky	17 655	0%
379 - ostatné záväzky	178	0%
33x - záväzky voči zamestnancom a poisťovniam	253 572	2%
34x2 - daň zo mzdy	21 141	0%
Spolu	13 605 803	100%

Krátkodobé záväzky podľa lehoty splatnosti:

<i>Účty krátkodobých záväzkov</i>	<i>Stav k 31.12.2010</i>	<i>Do LS</i>	<i>Po LS</i>
-----------------------------------	--------------------------	--------------	--------------

	v EUR	v EUR	v EUR
321 - bežné záväzky voči dodávateľom	4 975 657	3 510 851	1 464 806
321 - kapitálové záväzky voči dodávateľom	7 723 090	6 578 225	1 144 865
325 - ostatné záväzky	614 510	8 908	605 602
326 - nevyfakturované dodávky	17 655	17 655	0
379 - ostatné záväzky	178	178	0
33x - záväzky voči zamestnancom a poisťovniam	253 572	253 572	0
34x2 - daň zo mzdy	21 141	21 141	0
Spolu	13 605 803	10 390 530	3 215 273

Bežné príjmy 2009 zaokr.	28 869 893
--------------------------	------------

Pomer KRZ záväzkov po lehote splatnosti/bežné príjmy predchádzajúceho obdobia (§19)	11,14%
---	---------------

Dlhodobé záväzky v štruktúre vykázané v súvahe sú nasledovné:

v EUR

Bankové úvery a výpomoci (r. 173 S)	14 817 457
Dlhodobé záväzky (r. 140 S) z toho:	11 302 886
- záväzky so sociálneho fondu	290
- úver ŠFRB	704 587
- splátky ERES	528 094
- splátky POS	649 561
- splátky SIEMENS	7 662 917
- splátky VOD-EKO	1 133 902
- splátky Galéria Bazovského	623 535

4.2. Plnenie regulačných opatrení podľa zákona

Z údajov uvedených v predchádzajúcom bode je zrejmé, že oproti predchádzajúcemu roku vzrástla zadlženosť mesta meraná metodikou zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy t. j. v pomere k bežným príjmom predchádzajúceho roka.

V prípade, že by sa do návratných zdrojov financovania započítavali len položky taxatívne uvedené v § 2 zákona o rozpočtových pravidlách t. j. v prípade mesta Trenčín len bankové úvery a výpomoci uvedené na r. 173 súvahy, suma dlhu by bola nasledovná:

Bankové úvery a výpomoci k 31.12.2010	14 817 457 EUR
Bežné príjmy za r. 2009	28 869 893 EUR
Pomer dlhu/bežné príjmy predchádzajúceho obdobia	51,32 %

Mesto by tak dodržalo ustanovenie zákona o neprekročení 60% tohto pomeru.

V prípade, že vykazovanie dlhu by vychádzalo z účtovného výkazu FIN 6-01-Finančný výkaz o prírastku a úbytku vybraných pohľadávok a záväzkov subjektu verejnej správy, ktorý podľa vysvetliviek na vyplnenie výkazu ukladá vykazať v stĺpci investičné dodávateľské úvery aj ostatné dlhodobé záväzky súvisiace s dodávkou investícií, kde mesto k 31.12.2010 vykázalo hodnotu 10 598 009 EUR, celková suma dlhu by bola vyššia.

Uvedená suma ostatných dlhodobých záväzkov predstavuje dlhodobé záväzky z r. 140 Súvahy znížené o úveru zo Štátneho fondu rozvoja bývania vo výške 704 587 EUR, ktorý sa podľa zákona o rozpočtových pravidlách nezapočíta do celkovej sumy dlhu, potom podľa výkazu FIN 6-01 by suma dlhu bola nasledovná:

Bankové úvery a výpomoci k 31.12.2010	14 817 457 EUR
Investičné dodávateľské úvery (stĺp. 5 FIN 6-01)	10 598 009 EUR
Bežné príjmy za r. 2009	28 869 893 EUR
Pomer dlhu/bežné príjmy predchádzajúceho obdobia	88,03 %

Týmto spôsobom vykazovania by mesto nedodržalo ustanovenie zákona o neprekročení 60% pomeru dlhu k bežným príjmom predchádzajúceho roka.

Treba však poznamenať, ako je to zrejmé z údajov uvedených v predchádzajúcom bode, že mesto Trenčín vykazuje tieto dlhodobé záväzky už v predchádzajúcich rokoch a z právneho hľadiska tieto záväzky predstavujú postúpené pohľadávky dodávateľov na iné subjekty s ich odloženou splatnosťou.

Mesto Trenčín týmto spôsobom riešilo zvýšené požiadavky súvisiace s modernizáciou a rekonštrukciami majetku mesta (napr. verejné osvetlenie).

Ako z predošlých analýz vyplýva, mesto má veľký rozsah hmotného majetku, ktorý je potrebné udržiavať a prípadne modernizovať v oveľa väčšom rozsahu ako uvažujú taxatívne stanovené regulačné opatrenia v zákone o rozpočtových pravidlách. Pritom plnenie týchto úloh mesta je možné považovať za zabezpečovanie verejného záujmu, pričom tieto úlohy nemôže zabezpečiť žiadny iný

subjekt. Z tohto hľadiska taxatívne stanovené kritéria zákona o rozpočtových pravidlách vo väzbe na bežné príjmy predchádzajúceho obdobia predstavujú v niektorých prípadoch prísne regulačné opatrenia, ktoré môžu výrazne obmedziť možnosti modernizácií a rekonštrukcií mestského majetku, pričom príjmy z využívania majetku sú kapitálovými príjmami.

VI. ZÁVER

V uskutočnenom ekonomickom audite mesta Trenčín sme sa zamerali na analýzu rozhodujúcich faktorov, ktoré spôsobili súčasnú veľmi nepriaznivú ekonomickú situáciu mesta, ktorá sa prejavuje najmä v obrovskej zadĺženosti a mimoriadne nízkej solventnosti. Navrhnuté odporúčania by mali pomôcť mestu v prvej etape pri znižovaní nepriaznivej finančnej situácie, z funkčnení vnútorného kontrolného systému a postupnému zlepšovaniu hospodárenia mesta.

V Považskej Bystrici, dňa 23.3.2011

Ing. Milan Vaňko, CSc.
konateľ spoločnosti